

Förslag till vattenskyddsföreskrifter för Råsbäck vattenskyddsområde

Allmänt

Huvudman för vattentäkten är Kalmar Vatten AB. Tillsynsmyndighet är den nämnd som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Dessa föreskrifter gäller inom det vattenskyddsområde som är utmärkt på bifogad karta.

Vattenskyddsområdet är indelat i primär, sekundär och tertiär skyddszon. Nedan anges de olika zonernas benämning samt den principiella indelningen.

Primär skyddszon

Den primära skyddszonen skall skyddas mot verksamhet och markanvändning som kan medföra risk för förorening av grundvatten. Zonen skall även fungera som en buffert för akuta föroreningar. Uppehållstid minst 100 dygn till yttre gräns.

Sekundär skyddszon

Sekundär zon avgränsas för att bibehålla en grundvattenkvalitet av hög kvalitet. Uppehållstid minst 1 år till yttre gräns.

Tertiär skyddszon

Tertiär skyddszon omfattar delar av Råsbäckens tillrinningsområde med yt- och grundvatten som rinner in i den sekundära zonen.

Definitioner

Med **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** avses den eller de nämnder som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Detta är för närvarande Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun.

Med **Räddningstjänsten** avses den funktion inom kommunen som skall fullgöra kommunens uppgifter inom räddningstjänstområdet. Detta är för närvarande Brandkåren på Serviceförvaltningen i Kalmar kommun.

Med **hantering** avses tillverkning, behandling, förpackning, förvaring, lagring, transport, spridning, användning, omhändertagande, förstöring, saluförande, underhåll, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med **husbehovstäkt** avses sådant uttag av material - till exempel grus, sand, sten, lera, torv som skall användas inom den egna fastigheten/brukningsenheten för dess egna behov.

Med **kemisk bekämpningsmedel** avses enligt Miljöbalkens definition en kemisk produkt som syftar till att förbygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, försaker skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Med **kemisk produkt** avses enligt Miljöbalkens definition ett kemisk ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara. Exempel för **kemiska produkter** som kan vara skadliga för grundvattnet är bitumen, asfalt, oljegrus, övriga tjärprodukter, dammbindningsmedel och vägsalt.

Med **miljöfarlig verksamhet** avses:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten.

Med **permanenta upplag** avses upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande som ligger under en längre sammanhängande tid än 12 månader.

Med **sekundärt skydd** avses en anordning som säkerställer att vätska kan uppfångas från en läckande cistern. Dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En invallning är en annan typ av sekundärt skydd.

Med **uppställda fordon** avses fordon eller maskiner som lämnas utan kontrollerande uppsikt under en längre sammanhängande tid än 4 timmar.

Med **växtnäringsämnen** avses mineralgödsel (konstgödsel, aska, stensmjöl och liknande), stallgödsel (fastgödsel, djupströgödsel, kletgödsel, flytgödsel, urin), avloppsslam, rötrest, ensilagevätska samt övriga organiska gödselmedel (köttmjöl, benmjöl, fiskmjöl och liknande), dock inte gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Med **yrkesmässig** användare avses en person som använder bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen i sin yrkesmässiga verksamhet, inbegripet operatörer, tekniker, arbetsgivare och egenföretagare, både på jordbruksområdet och inom andra sektorer. Användningen ska betraktas som yrkesmässig om den sker som ett led i verksamheten, t.ex. spridning av bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen i fält eller användning av bekämpningsmedel kring byggnader som används för verksamhetens ändamål. Verksamheten behöver inte vara användarens huvudsysselsättning.

1 § Petroleumprodukter och övriga kemiska produkter

Primär skyddszon

Hantering av mer än 20 liter petroleumprodukter eller andra brandfarliga vätskor, för annat ändamål än kommunal dricksvattenproduktion, är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte användning i maskins eller fordons egen drivmedelstank.

Övriga kemiska produkter som kan vara skadliga för grundvattnet är **förbjudna** att hantera för andra ändamål än kommunal dricksvattenproduktion.

Uppställning av fordon, maskiner och liknande är **förbjudet**.

Sekundär skyddszon

Hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillstånd krävs dock inte för användning i maskiners och fordons egen drivmedelstank, beläggningsarbeten på väg, transporter genom zonen samt för bostads- och jordbruksfastighets hantering av olja för uppvärmning om förvaringstank är befintlig vid dessa föreskrifters ikraftträdande och har sekundärt skydd.

Förvaring av petroleumprodukter eller övriga kemiska produkter i cistern i mark är **förbjudet**.

Upplag och lagring av mer än 2 ton av övriga kemiska produkter, som kan vara skadliga för grundvattnet, kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Hantering av mer än 250 liter flytande övriga kemiska produkter som kan vara skadliga för grundvattnet kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Anmälningskravet omfattar inte tillfällig transport på genomfartsväg samt transport för kommunal dricksvattenproduktion.

Uppställning av avställda fordon, maskiner och liknande är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte uppställning av avställda fordon, maskiner och liknade om det sker inomhus på tätt golv som är utformat så att eventuellet läckage från fordonet kan kvarhållas.

2 § Kemiska bekämpningsmedel

Primär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel eller kemisk betat utsäde är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad, samt erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad.

Sekundär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillståndskravet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad och erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad, samt tillfällig transport på genomfartsväg.

Tertiär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillståndskravet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad och erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad samt tillfällig transport på genomfartsväg.

3 § Jordbruk samt djurhållning

Primär skyddszon

Hantering av stallgödsel, avloppsslam, rötrest, ensilagevätska och övriga organiska gödselmedel samt aska är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte spridning av fastgödsel på åkermark som är särskild markerad på bifogad karta.

Lagring av växtnäringsämnen är **förbjudet**.

Lagring av ej emballerat ensilage direkt på mark är **förbjudet**. Lagring av emballerat ensilage ska ske så att avrinning till mark och vatten inte kan ske.

Utfodring av djur på sådant sätt att det kan medföra koncentrerad foderrester och gödsel på mark är **förbjudet**.

Sekundär skyddszon

Lagring av gödsel, ej emballerat ensilage och liknande direkt på mark är **förbjudet** utom tillfällig lagring av fastgödsel i stuka i fält i högst 2 veckor.

4 § Skogsbruk

Primär skyddszon

Permanent upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte privatpersoners upplag av virke på tomtmark för uppvärmning för husbehov.

Bevattning av virke är **förbjudet**.

Hantering av plantor behandlade med kemiskt bekämpningsmedel är **förbjudet**.

Hantering av växtnäringsämnen i skogsmark är **förbjudet**.

Sekundär skyddszon

Permanent upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte privatpersoners upplag av virke på tomtmark för uppvärmning för husbehov.

Bevattning av virke är **förbjudet**.

Jord- eller vattenslagning av plantor behandlade med kemiska bekämpningsmedel är **förbjudet**.

5 § Avledning av avloppsvatten mm

Primär skyddszon

Utsläpp av spillvatten på eller i mark eller till ytvatten är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte utsläpp av vatten från spolning av filter och liknande i lokal anläggning för kommunal dricksvattenförsörjning.

Tvätt av motorfordon, maskiner för jord- eller skogsbruk och dylikt är **förbjudet**.

6 § Täktverksamhet och schaktningsarbeten m.m.

Primär skyddszon

Materialtäkt såsom berg-, jord-, sand- och grustäkt är **förbjudet**. Förbudet omfattar även s.k. husbehovstäkt.

Massor som kan förorena yt- och grundvatten är **förbjudna** att använda för utfyllnad eller avjämning.

Permanent borttagning av skyddande jordlager t ex för anläggande av våtmark och dylikt är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte anläggning för kommunal dricksvattenförsörjning.

Schaktnings- och grävarbete för andra ändamål än kommunal dricksvattenproduktion kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillståndskravet omfattar inte normalt underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar, mindre underhåll av täckdikningssystem samt mindre vägunderhåll och borttagning av enstaka ytligt liggande stenar på åkermark.

Upplag av mer än 10 ton schaktmassor kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sekundär skyddszon

Materialtäkt såsom berg-, jord-, sand- och grustäkt är **förbjudet** att nyetablera eller utvidga utöver redan givna tillstånd. Förbudet omfattar inte täktverksamhet för eget bruk s. k. husbehovstäkt.

Täktverksamhet för eget bruk, s.k. husbehovstäkt, kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Massor som kan förorena yt- och grundvatten är **förbjudna** att använda för utfyllnad eller avjämning.

Permanent borttagning av skyddande jordlager t ex för anläggande av våtmark och dylikt är **förbjudet** om det skapar direkta kontaktytor mellan ytvatten och grundvatten. Förbudet omfattar inte anläggning för kommunal dricksvattenförsörjning.

Schaktnings- och grävarbete som sker på en yta större än 100 m² eller till ett djup större än 2 m för andra ändamål än kommunal dricksvattenproduktion kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Anmälningsskravet omfattar inte normalt underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar, mindre underhåll av täckdikningssystem samt mindre vägunderhåll.

Upplag av mer än 10 ton schaktmassor kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Tertiär skyddszon

Kommersiell materialtäkt såsom berg-, jord-, sand- och grustäkt är **förbjudet** att nyetablera eller utvidga utöver redan givna tillstånd.

7 § Energianläggningar och enskilda grundvattentäkter

Primär skyddszon

Anläggning för utvinning av värme och/ eller kyla ur mark, yt- eller grundvatten är **förbjudet**.

Brunn för grundvattenuttag är **förbjudet** att nyanlägga för andra ändamål än kommunal vattenförsörjning.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av anläggning för utvinning av värme och/eller kyla ur mark, yt- eller grundvatten kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Väsentlig ändring av befintlig anläggning för utvinning av värme och/eller kyla ur mark, yt- eller grundvatten kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Nyetablering av brunn för enskild grundvattentäkt kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

8 § Vägar och väghållning,

Primär skyddszon

Allmän transportanläggning såsom allmänt tillgänglig väg, järnväg mm är **förbjudet** att nyanlägga.

Uppställning av fordon, maskiner och liknande är **förbjudet** enligt 1§ i dessa föreskrifter.

Sekundär skyddszon

Halkbekämpning ska i första hand baseras på mekaniska metoder såsom spridning av sand eller saltinblandad sand med maximalt 20 kg salt per ton sand. Halkbekämpning med salt, saltlösning eller saltinblandad sand med mer än 20 kg salt per ton sand kräver **anmälan** till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Uppställning av avställda fordon, maskiner och liknande är **förbjudet** enligt 1§ i dessa föreskrifter.

9 § Miljöfarlig verksamhet och byggnation

Primär skyddszon

Nytablering av miljöfarlig verksamhet är **förbjudet**. Förbudet omfattar inte verksamhet för kommunal vattenförsörjning.

Nybyggnation för andra ändamål än kommunal vattenförsörjning är **förbjudet**.

Sekundär skyddszon

Nytablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt Miljöbalken, som inte regleras under någon annan föreskrift i dessa föreskrifter och som innebär risk för förorening av grundvattnet kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten.

Tertiär skyddszon

Nytablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt Miljöbalken, som inte regleras under någon annan föreskrift i dessa föreskrifter och som innebär risk för förorening av grundvattnet kräver **tillstånd** av Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten.

10 § Övergångsbestämmelser

Etablerade verksamheter som genom dessa föreskrifter blir tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga skall söka tillstånd eller anmäla sin verksamhet inom 2 år efter ikraftträdandet.

Allmänna bestämmelser och upplysningar

Tillstånd och anmälan

I de fall **tillstånd** krävs enligt dessa föreskrifter, skall ansökan inges till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillstånd får medges om den sökande kan visa att åtgärden/verksamheten kan utföras utan risk för att skada vattentäkten.

I de fall **anmälan** krävs skall denna göras skriftligt till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

En anmälan, en ansökan om tillstånd eller dispens i enlighet med skyddsföreskrifterna skall vara skriftlig och innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att bedöma det objekt som ansökan avser.

Bestämmelser om avgifter för prövning och tillsyn finns dels i miljöbalken m.fl. författningar, dels i taxa som antagits av kommunfullmäktige i Kalmar kommun.

Försiktighetsmått, villkor och dispens

I de fall Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar tillstånd eller godkännande med stöd av föreskrifterna, får nämnden föreskriva de villkor som behövs för att skydda vattentillgången.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen meddela dispens. Dispens får endast ges om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Medgiven dispens kan återkallas om de särskilda skälen inte kvarstår eller om ändring behövs av annan anledning för att skydda vattentäkten. Vattentäktens huvudman ska anmäla till den myndighet som medgett dispens, om sådana förhållanden uppstår.

I de fall miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar beslut i anmälningsärendet med stöd av föreskrifterna, får nämnden föreskriva om de försiktighetsmått som behövs för att skydda vattentillgången.

Överklagande

Beslut med stöd av skyddsföreskrifterna meddelade av Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan överklagas hos Länsstyrelsen. Beslut meddelade av Länsstyrelsen kan överklagas hos Miljödomstolen.

Tillsyn

Tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna utövas av Miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt Förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

Överträdelse

Brott mot skyddsföreskrifterna kan medföra påföljd enligt 29 kap miljöbalken om inte ansvarsbestämmelser finns utfärdade i annat sammanhang.

Hänsynsregler

I Miljöbalken 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva verksamhet eller vidtar en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot

skada och olägenhet. Dessutom skall densamma utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga och motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och/eller miljö. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta skyddsåtgärder samt tåla de begränsningar som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, ska omedelbart anmälas av markägaren eller av den som orsakat händelsen. Anmälan görs till Räddningstjänsten, telefon 112. Räddningstjänsten ska omedelbart underrätta det inträffade till Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till vattentäktens huvudman.

Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktens bedrivande.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningsätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § Miljöbalken väcks anspråk på ersättning eller krav på inlösen hos miljödomstolen, inom ett år från det att beslutet om skyddsföreskrifter har vunnit laga kraft.

Andra bestämmelser

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldighet att iakttä vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken och i andra författningar.

I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss hantering av **växtskyddsmedel** (NFS 2015:2) finns bland annat bestämmelser om tillstånd för användning inom vattenskyddsområden, skyddsavstånd vid spridning samt förvaring och påfyllning av växtskyddsmedel.

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av **brandfarliga vätskor** (NFS 2003:24) ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden. Föreskriften reglerar bl.a. utformning, installation, kontroll och kontrollintervall av cistern. Kontrollrapporten ska hållas tillgänglig av den som använder anordningen till dess att anordningen varaktigt tagits ur bruk.

I förordningen om miljöhänsyn i jordbruket (SFS 1998:915) finns bl. a. krav på utformning av lagringsutrymmen för **stallgödsel** och bestämmelser för påfyllning av flytgödsel- och urinbehållare. Bland annat anges att utrymmen för lagring av stallgödsel ska vara så utformade att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker.

Enligt jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn vad avser **växtnäring** (SJVFS 2004:62) är spridning av gödselmedel förbjuden på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark inom känsliga områden. Till känsliga områden hör hela ytan i Kalmar kommun.

Enligt förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) krävs tillstånd för att inrätta **avloppsanordningar** till vilka vattentoaletter ska anslutas. Vid utformning av enskilda avloppsanordningar gäller Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7 om små avloppsanläggningar och hushållspillvatten.

Ny lagstiftning samt nya bestämmelser

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som ändrar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Skyltning

Huvudman för vattentäkt ansvarar för att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser i anslutning till vägar. Utformningen av skyltar skall följa rekommendationer från Naturvårdsverket Handbok 2010:5.

Där petroleumprodukter eller andra för grundvattnet skadliga produkter hanteras, skall informationsskylt om ”vattenskyddsområde” vara uppsatt. Informationsskylten ska vara väl synlig, vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning och sättas upp av verksamhetsutövaren.